

ULKOASIAINMINISTERIÖ
Oikeuspalvelu
OIK-30 Heidi Sulander

LÄHETE
10.08.2010

HEL7857-3

EDUSKUNTA
SUURI VALIOKUNTA

Viite

Asia

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa 1.1. - 30.6.2010

Ohessa lähetetään perustuslain 97 §:n mukaisesti Eduskunnan suurelle valiokunnalle tiedoksi selvitys Suomen hallituksen toimista EU-tuomioistuinasioissa sekä EU-rikkomusasioissa ajalla 1.1. – 30.6.2010.

Yksikönpäällikön sijainen

Mervi Pere

Liitteet

EU-tuomioistuinasiat-yksikön selvitys sähköisenä

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Oikeuspalvelu

EU-tuomioistuinasiat

**Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa
1.1.–30.6.2010**

1 YLEISTÄ

Suomen valtionasiamiehenä unionin tuomioistuimessa on kertomuskautena toiminut yksikön päällikkö Joni Heliskoski sijaisenaan lainsäädäntöneuvos Mervi Pere. EU-tuomioistuinasioita ja EU-rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymykset -jaostossa sekä tarpeen mukaan EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoasianministeriön johdolla toimivissa eri ministeriöiden edustajista koostuvissa työryhmissä.

Jäljempänä on lyhyesti selostettu kertomuskautena esillä olleet tuomioistuin- ja rikkomusasiat sekä Suomea koskevat tuomiot ja julkisasiamiesten ratkaisuehdotukset. Uusimmat tuomiot ja julkisasiamiesten ratkaisuehdotukset ovat nähtävissä internet-osoitteessa http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/.

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT

Seuraavassa esitellään ensin ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on aikaisemmin osallistunut ja joissa on annettu tuomio tai määräys (2.1.1 jakso) tai julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.1.2 jakso) kertomuskautena. Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyynnöissä kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot

1. Asia C-91/08, Wall AG

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: EY 12 artikla (korvattu SEU 20 artiklalla) (syrjinnän kielto) – EY 43 artikla (nyk. SEUT 49 artikla) (sijoittautumisvapaus) – EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Palveluja koskeva käyttöoikeussopimus – Julkiset hankinnat – Avoimuusvelvoite

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin kysyy, edellyttääkö EY:n perustamissopimuksen määräyksistä johdettava avoimuusvelvoite, että palveluja koskevan käyttöoikeussopimukseen liittyvän hankintamenettelyn hävinneellä osapuolella on oltava kansallisen oikeuden nojalla oikeus nostaa kieltokanne.

Suomen kirjallisissa (24.6.2008) ja suullisissa huomautuksissa (9.6.2009) katsottiin, että avoimuusvelvoite ei edellytä, että käyttöoikeussopimukseen liittyvän hankintamenettelyn hävinneellä osapuolella on oltava kansallisen oikeuden nojalla oikeus nostaa kieltokanne. Asia ratkeaa lähtökohtaisesti kansallisten menettelysääntöjen perusteella. Kansallisten oikeussääntöjen on täytettävä vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteen mukaiset vaatimukset. Ei ole poissuljettua, että hankinta tulee avoimuusvelvoitteen noudattamiseksi avata uudelleen kilpailulle tilanteessa, jossa hankintasopimusta muutetaan siten, että tarjouskilpailussa ilmoitettu aliurakoitsija vaihdetaan. Tämä edellyttää kuitenkin, että aliurakoitsijan vaihtamista voidaan pitää koko hankintasopimuksen kannalta merkittävänä sopimusmuutosmuutoksena. Avoimuusvelvoitteesta ei seuraa, että sen vastaisesti tehty käyttöoikeussopimus olisi aina viran puolesta purettava.

Tuomio: Unionin tuomioistuimien katsoi 13.4.2010 antamassaan tuomiossa, että jos palvelukonsensiosopimuksen määräyksiin tehtävät muutokset poikkeavat ominaispiirteiltään merkittävästi sopimusmääräyksistä, jotka olivat perusteena alkuperäisen sopimuksen tekemiselle, asiassa on toteutettava kyseisen jäsenvaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet, mukaan luettuna uusi sopimuksetekomenettely, menettelyn avoimuuden palauttamiseksi. Avoimuusvelvoite ei velvoita kansallisia viranomaisia irtisanomaan sopimusta eivätkä kansallisia tuomioistuimia antamaan määräystä kaikissa tilanteissa, joissa avoimuusvelvoitetta väitetään loukatun palvelukonsensiosession myöntämisen yhteydessä. Kansallisen oikeusjärjestyksen tehtävänä on säätää oikeussuojakeinoista, joilla pyritään turvaamaan yksityisillä oikeussubjekteilla avoimuusvelvoitteen nojalla olevat oikeudet. Avoimuusvelvoite perustuu välittömästi EY 43 (nyk. SEUT 49) ja EY 49 (nyk. SEUT 56) artiklaan, joita on sovellettava suoraan jäsenvaltioiden kansallisissa oikeusjärjestyksissä ja joilla on etusija kaikkiin niiden kanssa ristiriidassa oleviin kansallisen oikeuden säännöksiin nähden. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Jätteenpolttodirektiivi 2000/76/EY - Jätteistä syntyneen kaasun polttaminen - Puhdistettu / puhdistamaton tuotekaasu

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.9.2009), että kaasutinlaitoksessa synnytetyn kaasun polttamista voimalaitoksen kattilassa on pidettävä jätteenpolttodirektiivin 3 artiklassa tarkoitettuna toimintana, jos poltettavaksi johdettua kaasua ei kaasuttamisen jälkeen puhdisteta.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 25.2.2010 antamassaan tuomiossa Suomen kannan mukaisesti, että voimalaitosta, jossa käytetään lisäpolttoaineena sen tuotantotoiminnassa pääasiallisesti käytettävien fossiilisten polttoaineiden täydentäjänä kaasua, joka on synnytetty kaasutinlaitoksessa jätteiden lämpö-

käsittelyn avulla, on pidettävä yhdessä kaasutinlaitoksen kanssa jätteenpolttodirektiivin 3 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettuna ”rinnakkaispolttolaitoksena” silloin, kun kyseistä kaasua ei ole puhdistettu tässä kaasutinlaitoksessa.

3. Asia C-304/08, *Plus Warenhandelsgesellschaft*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi 2005/29/EY – Tavarain tai palvelun hankinta edellytyksenä palkintokilpailuun tai arvontapeliin osallistumiselle – Mainonta – Kuluttajansuoja – Vilpallinen kilpailu

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedusteleo ennakkoratkaisupyyntössään tietyn mainontamenettelyn sallittavuutta kuluttajansuojan näkökulmasta. Tuomioistuin kysyy, onko direktiiviä 2005/29/EY tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle sääntelylle, jonka mukaan kaupallinen menettely, jossa kuluttajien osallistuminen palkintokilpailuun tai arvontapeliin edellyttää tavarain tai palvelun hankintaa, ei ole lähtökohtaisesti sallittu siitä riippumatta, vahingoitetaanko tällaisella mainontatoimenpiteellä yksittäistapauksessa kuluttajien etuja.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.10.2008), että kysymykseen tulisi vastata kieltävästi. Jäsenvaltioiden lainsäädäntövallassa on muotoilla direktiivin sopimattomia menettelyitä koskevat säännökset erityisesti siltä osin kuin direktiivi ja sen liite eivät sisällä yksityiskohtaisempia säännöksiä kielon piiriin tulevista menettelyistä, eli siltä osin kuin kyse on muista sopimattomina pidettävistä menettelyistä kuin harhaan johtavista tai aggressiivisista menettelyistä. Tämä on myös korkeatasoisen kuluttajansuojan tavoitteen mukaista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Trstenjak* katsoi 3.9.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että kysymykseen tulisi vastata myöntävästi. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 14.1.2010 antamassaan tuomiossaan, että direktiivi 2006/29/EY on esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa yksittäistapauksen konkreettisia olosuhteita huomioon ottamatta kielletään lähtökohtaisesti kaupalliset menettelyt, joissa kuluttajien osallistuminen palkintokilpailuun tai arvontapeliin edellyttää tavarain tai palvelun hankintaa. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

4. Asia C-264/08, *Direct Parcel Distribution Belgium*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tullikoodeksi (ETY) N:o 2913/92 – Omien varojen asetus (EY) 1150/2000 – Tullien määrän kirjaaminen tileihin – Tullien määrän antaminen tiedoksi velalliselle

Asian käsittely: Asiassa on kysymys tullikoodeksin tullien tileihin kirjaamista ja tullien velallistiedoksiantoa koskevien määräysten tulkinnasta. Belgialainen tuomioistuin haluaa esittämillään kuudella ennakkoratkaisukysymyksellä selvittää, milloin tullien tileihin kirjaamisen voidaan katsoa tapahtuneen ja jos kirjaamista ei katsota tapahtuneen, mitä seurauksia tällä on tullivelan määrän tiedoksiannon ja velan maksun pätevyydelle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.11.2008), että ilmaisua ”tileihin kirjaaminen” on pidettävä samansisältöisenä tullikoodeksin eri artikloissa. Tileihin kirjaamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt on kansallisesti määriteltävä. Tullien määrän kirjaaminen voidaan katsoa täytetyksi esimerkiksi silloin kun kirjanpitoon on tehty kirjaus tai kun tullien määrä on rekisteröity tietojärjestelmään. Tullien määrä on tullikoodeksin mukaan kirjattava tileihin ennen kuin se aiheellisella tavalla annetaan tiedoksi

velalliselle. Ilmaisulla "aiheellisella tavalla" tarkoitetaan jäsenvaltioiden kansallisissa oikeusjärjestyksissä säädettyjä tiedoksiantomenettelyjä ja -tapoja. Tullitoiminnassa voidaan perustellusti olettaa, että tullien määrä on kirjattu tileihin ennen määrän tiedoksi antamista. Tulliviranomaisen on kuitenkin tarvittaessa pystyttävä osoittamaan, että tileihin kirjaaminen on tosiasiaa tapahtunut. Kirjaamisvelvollisuuden laiminlyönnistä ennen tiedoksi antamista velalliselle voi seurata perintä- ja jälkitullausoikeuden mitätöityminen tai vanheneminen. Perintä- ja jälkitullausoikeuden säilyttämiseksi tullien määrä on tarvittaessa annettava tiedoksi uudelleen oikeassa järjestyksessä ennen vanhentumisajan umpeutumista. Seuraukset siitä, että velallinen maksaa tullit, joita ei ole pätevästi annettu hänelle tiedoksi, määräytyvät kansallisen oikeuden mukaan.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 28.1.2010 antamassaan tuomiossa Suomen kannan mukaisesti, että 221 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä tarkoitettu kannettavien tullien määrän "tileihin kirjaaminen" muodostaa kyseisen määrän "tileihin kirjaamisen" kyseisen asetuksen 217 artiklan 1 kohdassa määritellyllä tavalla. Tullikoodexin 217 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "tileihin kirjaaminen" on erotettava omien varojen asetuksen 6 artiklassa tarkoitetusta todettujen maksujen kirjaamisesta omia varoja koskevaan kirjanpitoon. Tuomion mukaan tullikoodexin 217 artiklassa tarkoitettu tileihin kirjaaminen on toteutettava siten, että taataan, että toimivaltaiset tulliviranomaiset kirjaavat tullivelasta johtuvien tuonti- tai vientitullien määrän tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle muun muassa sen mahdollistamiseksi, että kyseessä olevien summien tileihin kirjaaminen tapahtuu varmasti myös velallisen kannalta.

Unionin tuomioistuin katsoi edelleen Suomen kannan mukaisesti, että tullikoodexin 221 artiklan 1 kohtaa on tulkittava niin, että tulliviranomaiset antavat maksettavan tuonti- tai vientitullien määrän pätevästi tiedoksi tullivelalliselle asianmukaisten menettelysääntöjen mukaisesti vain, jos mainitut tulliviranomaiset ovat ensin kirjanneet tileihin näiden tullien määrän. Tiedoksi antamiseen sovelletaan jäsenvaltion kansallisia menettelysäännöksiä, joilla velalliselle voidaan taata asianmukaiset tiedot ja joiden avulla velallinen voi puolustaa oikeuksiaan tietoisena kaikista asiaan vaikuttavista seikoista. Yhteisön oikeus ei ole esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin tukeutuu oletamaan, joka koskee sitä tulliviranomaisten väitettä, että tuonti- tai vientitullien määrä on "kirjattu tileihin" tullikoodexin 217 artiklassa tarkoitettulla tavalla ennen tämän määrän antamista tiedoksi velalliselle, edellyttäen kuitenkin, että tehokkuus- ja vastaavuusperiaatteita noudatetaan.

Tuomioistuin katsoi pääosin Suomen kannan mukaisesti, että mikäli kannettavien tullien määrää ei ole asianmukaisesti kirjattu tileihin, tulliviranomaiset eivät voi kantaa tätä määrää, mutta niillä kuitenkin säilyy oikeus antaa tämä sama määrä uudestaan tiedoksi. Tällöin niiden on noudatettava tullikoodexin 221 artiklan 1 kohdassa säädettyjä edellytyksiä ja vanhentumista koskevia oikeussääntöjä, jotka olivat voimassa sinä hetkenä, kun tullivelka syntyi. Tuonti- tai vientitullien määrä on edelleen tullikoodexin 236 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan tarkoituksessa "lain mukainen", vaikka tämä määrä on annettu velalliselle tiedoksi ilman, että se on ensin kirjattu tileihin tämän saman asetuksen 221 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Jos tällainen tiedoksi antaminen ei ole enää mahdollinen sen vuoksi, että kyseisen asetuksen 221 artiklan 3 kohdassa säädetty määräaika on päättynyt, tullivelan kantaneen jäsenvaltion on pääsääntöisesti palautettava tullien määrä velalliselle.

5. Asia C-258/08, *Ladbroke's Betting*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) – Rajoitukset palvelujen tarjoamisen vapauteen – Rahapelit – Rahapelitoiminnan harjoittaminen internetissä – Säännöstö, jossa lupa varataan yhdelle toimijalle – Kieltäytyminen toiminnan harjoittamista koskevan luvan myöntämisestä toimijalle, jolla on lupa muissa jäsenvaltioissa – Perustelut – Oikeasuhteisuus – Kansallisen säännösten kunkin konkreettisen soveltamistoimenpiteen valvonta

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin kysyy ensinnäkin, voidaanko pelitoimintaa rajoittavaa peleihin liittyvien haittojen ja petosten ehkäisyyn pyrkivää kansallista rahapelipolitiikkaa pitää yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti vedonlyöntitoimintaa rajoittavana, jos yksinoikeudella kyseistä toimintaa harjoittavan yhteisön sallitaan mainostaa toimintaansa ja kehittää uusia rahapelejä. Toiseksi kansallinen tuomioistuin kysyy, onko kansallisen tuomioistuimen aina tutkittava, onko EY 49 artiklan (nyk. SEUT 56 artikla) mukaisena pidettävän kansallista rahapelipolitiikkaa koskevan sääntelyn nojalla määrättävä toimenpide omiaan kansallisella lainsäädännöllä tavoiteltavien päämäärien saavuttamiseen ja onko se oikeasuhteinen. Kolmanneksi tuomioistuin tiedustelee, estääkö EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) jäsenvaltiota kieltämästä suljetun lupajärjestelmän perusteella alueellaan rahapeleihin liittyvien palvelujen tarjoamisen internetin välityksellä, vaikka toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut kyseisten palvelujen tarjoaja on saanut luvan toimintaansa toisessa jäsenvaltiossa.

Suomi katsoi kirjallisissa (2.10.2008) ja suullisissa (12.11.2009) huomautuksissaan, että jos kansallisen rahapelitoimintaa rajoittavan rahapelipolitiikan tarkoituksena on pelivietin kanavointi ja sillä tosiasiallisesti edistetään yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettuihin yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin perustuvan kansallisen lainsäädännön tavoitteiden saavuttamista, rahapelipolitiikka voi olla vedonlyöntitoimintaa johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti rajoittava, vaikka luvanhaltija saa ottaa käyttöön uusia rahapelejä ja mainostaa rahapelitarjontaansa. Kansallisen tuomioistuimen on aina tutkittava, voidaanko rahapelejä koskevan kansallisen sääntelyn soveltamista koskevassa konkreettisesti tapauksessa määrättävällä toimenpiteellä, todella saavuttaa ne tavoitteet, joilla kansallista lainsäädäntöä perustellaan ja onko tästä seuraava palvelujen tarjoamisen rajoitus tavoitteisiin nähden oikeasuhteinen toimenpide. EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) ei estä sitä, että jäsenvaltio kieltää tässä jäsenvaltiossa voimassa olevan, rahapelipalvelujen tarjoamista koskevan suljetun lupajärjestelmän perusteella toisessa jäsenvaltiossa luvan internetin välityksellä tapahtuvalle toiminnalleen saanutta rahapelipalvelujen tarjoajaa tarjoamasta näitä palveluja internetin välityksellä myös ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa. Tämä edellyttää, että suljetun lupajärjestelmän puitteissa myönnetty yksinoikeus täyttää yhteisöjen tuomioistuimen arpajaisia ja rahapelejä koskevassa oikeuskäytännössä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamiselle asetetut edellytykset.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Yves Bot* antoi asiassa yhdistetyn ratkaisuehdotuksen asian C-203/08, *Sporting Exchange* kanssa 17.12.2009. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen ensimmäisen ja kolmannen kysymyksen osalta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 3.6.2010 antamassaan tuomioissa pääosin Suomen kannan mukaisesti, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen säännösten, jolla pyritään hillitsemään rahapeliriippuvuutta sekä ehkäisemään vilpillisiä menettelyjä ja jolla todella edistetään näiden tavoitteiden saavuttamista, voidaan katsoa rajoittavan vedonlyöntitoimintaa johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla, vaikka yksinoikeudella myönnetyn luvan haltijalla tai haltijoilla on oikeus tehdä tarjonnastaan markkinoilla houkutteleva ottamalla käyttöön uusia rahapelejä ja turvautumalla mainontaan. Kansallisen tuomioistuimen selvitettäväksi jää, voiko laitton pelitoiminta olla sellainen ongelma, jonka sallittu ja säännelty toiminnan laajentaminen voisi poistaa, ja varmistettava, että tämä laajentaminen ei ole ristiriidassa kyseisen riippuvuuden hillitsemistä koskevan tavoitteen kanssa. Toisen kysymyksen osalta tuomioistuin katsoi, että kansallisen tuomioistuimen velvollisuutena ei ole selvittää kussakin yksittäistapauksessa, onko täytäntöönpanotoimi omiaan takaamaan säännöstöllä olevan tavoitteen toteutumisen ja onko se suhteellisuusperiaatteen mukainen sikäli kuin tämä toimi on välttämätön tekijä kyseisen säännösten tehokkaan vaikutuksen varmistamiseksi eikä se sisällä lisärajoituksia samaan säännöstöön perustuviin rajoituksiin nähden. Kolmanteen kysymykseen tuomioistuin vastasi, että EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) ei ole esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka mukaan rahapelien järjestämiseen sovelletaan yhden toimijan yksinoikeusjärjestelmää ja jossa kielletään kaikkia muita toimijoita tarjoamasta internetissä rahapelipalveluita ko. jäsenvaltion alueella.

6. Asia C-203/08, *Sporting Exchange*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen tarjoamisen vapaus) – Urheiluvedonlyönti ja totalisaattoripeli – Lakisääteinen yhden luvan järjestelmä

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin kysyy ensinnäkin, estääkö EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) sen, että jäsenvaltio kieltää suljetun lupajärjestelmän (yksinoikeusjärjestelmän) perusteella alueellaan rahapeleihin liittyvien palvelujen tarjoamisen internetin välityksellä, vaikka toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut kyseisten palvelujen tarjoaja on saanut luvan toimintaansa toisessa jäsenvaltiossa. Toiseksi tuomioistuin tiedustelee, onko tiettyjen rahapelipalvelujen myöntämiseen annettavan ainoan toimiluvan myöntämismenettelyyn sovellettava yhteisöjen tuomioistuimen eräissä toimilupaa koskevis-
sa asioissa esittämää EY 49 artiklan (nyk. SEUT 56 artiklan) tulkintaa ja erityisesti yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja siihen perustuvan avoimuusvelvoitteen tulkintaa menettelyyn, joka koskee luvan myöntämistä rahapelipalvelujen tarjoamiseksi lakisääteisessä yhden luvan järjestelmässä. Kolmanneksi tuomioistuin kysyy, voiko lakisääteisessä yhden luvan järjestelmässä nykyisen luvanhaltijan luvan voimassaolon pidentäminen ilman, että mahdolliset muut osapuolet saavat mahdollisuuden kilpailla luvasta, olla asianmukainen ja oikeasuhteinen toimenpide.

Suomen kirjallisissa (29.8.2008) ja suullisissa (12.11.2009) huomautuksissa katsottiin, että EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) ei estä sitä, että jäsenvaltion toimivaltainen viranomais kieltää toisessa jäsenvaltiossa toimintaansa luvan saanutta palvelujen tarjoajaa tarjoamasta näitä palveluja tässä jäsenvaltiossa. Tällöin suljetun lupajärjestelmän puitteissa myönnetyn yksinoikeuden tulee täyttää yhteisöjen tuomioistuimen arpajaisia ja rahapelejä koskevassa oikeuskäytännössä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamiselle asetetut edellytykset. Yhteisöjen tuomioistuimen eräissä toimilupia koskevis-
sa asioissa esittämää tulkintaa ei sovelleta sikäli kuin kyseessä on lakisääteiseen menettelyyn perustuvan luvan myöntäminen yhdelle toimijalle vastaavasti kuin perustettaessa yksinoikeus lainsäädännössä määritellylle toimijalle. Tällöin myös lakisääteisessä yhden luvan järjestelmässä luvan haltijan luvan voimassaoloa voidaan pidentää ilman että mahdolliset muut osapuolet saavat mahdollisuuden kilpailla luvasta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Yves Bot* antoi asiassa yhdistetyn ratkaisuehdotuksen asian C-203/08, *Ladbroke's Betting* kanssa 17.12.2009. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen ensimmäisen ja pääosin kolmannen kysymyksen osalta.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 3.6.2010 antamassaan tuomiossa ensimmäisen kysymyksen osalta Suomen kannan mukaisesti, että EY 49 artiklaa (nyk. SEUT 56 artiklan) on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jonka mukaan rahapelien järjestämiseen ja rahapelitoiminnan edistämiseen sovelletaan yhden toimijan yksinoikeusjärjestelmää ja jossa kielletään kaikkia muita toimijoita toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet toimijat mukaan lukien tarjoamasta internetissä ensimmäisen jäsenvaltion alueella kyseisen järjestelmän soveltamisalaan kuuluvia palveluja. Toisen ja kolmannen kysymyksen osalta tuomioistuin katsoi, että EY 49 artiklaa (nyk. SEUT 56 artikla) on tulkittava siten, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja siihen perustuvaa avoimuusvelvoitetta sovelletaan yhden toimijan toimiluvan myöntämis- ja jatkamismenettelyihin rahapelien alalla, jos kyseessä ei ole julkinen toimija, jonka johtoa valtio valvoo suoraan, tai yksityinen toimija, jonka toimintaa viranomaiset kykenevät valvomaan tiiviisti.

.....

7. Asia C-105/10 PPU, *Gataev ja Gataeva*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Korkein oikeus (KKO) teki unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklassa tarkoitetun ennakkoratkaisupyyntö koskien eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja luovut-

tamismenettelystä tehdyn puitepäättöksen 2002/584/YOS ja turvapaikkamenettelydirektiivin 2005/85/EY tulkintaa. KKO:n ennakkoratkaisupyyntö koski puitepäättöksen ja direktiivin välistä suhdetta sekä sitä, millaisilla perusteilla luovuttamisesta voidaan kieltäytyä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.3.2010), että puitepäättöksen kanssa on sopusoinnussa sellainen kansallinen lainsäädäntö, jossa mahdollistetaan luovuttamisesta kieltäytyminen puitepäättöksen johdanto-osassa tarkoitettujen syiden perusteella tilanteessa, jossa luovuttamista olisi poikkeuksellisesti pidettävä luovutettavaksi pyydetyn henkilön olosuhteita ja tilannetta koskevien konkreettisten seikkojen valossa edellä mainittujen periaatteiden vastaisena.

Liettuan peruutettua pidätysmääräyksen, virallinen syyttäjä peruutti valituksensa KKO:ssa ja KKO peruutti ennakkoratkaisupyyntönsä unionin tuomioistuimessa.

Määräys: *Unionin tuomioistuin* poisti 3.4.2010 antamallaan määräyksellä asian tuomioistuimen rekisteristä.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Yhdistetyt asiat C-316/07, C-358/07, C-359/07, C-360/07, C-409/07 ja C-410/07, *Markus Stoß ym.*

Ennakkoratkaisupyyntönsä kohde: Kirjallisten huomautusten toimittaminen – Arpajaiset – Rahapelit – Urheiluvedonlyönti – Yksinoikeus – EY 43 artikla (nyk. SEUT 49 artikla) (sijoittautumisoikeus) – EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen tarjoamisen vapaus)

Asian käsittely: Kaksi saksalaista tuomioistuinta on esittänyt unionin tuomioistuimelle yhteensä kuusi asiallisesti samansisältöistä ennakkoratkaisupyyntöä sijoittautumisoikeutta koskevan EY 43 artiklan (nyk. SEUT 49 artikla) ja EY 49 artiklan (nyk. SEUT 56 artikla) tulkinnasta.

Kansalliset tuomioistuimet tiedustelevat *ensinnä*, onko kansallinen tiettyihin rahapeleihin, esimerkiksi urheiluvedonlyöntiin ja arpajaisiin, liittyvä kansallinen monopoli kyseisten perustamissopimusten määräysten vastainen, jos kyseisestä jäsenvaltiosta puuttuu johdonmukainen ja järjestelmällinen rahapelejä rajoittava politiikka. Sanotunlaisen politiikan puuttumisella kansalliset tuomioistuimet tarkoittavat sitä, että kansalliset toimiluvan saaneet rahapelien järjestäjät rohkaisevat osallistumaan muihin rahapeleihin sekä sitä, että yksityiset palveluntarjoajat saavat tarjota lisäksi pelejä, joihin liittyy samanlainen tai suurempi riippuvuusriski.

Kansalliset tuomioistuimet tiedustelevat *toiseksi*, onko kyseisiä perustamissopimuksien määräyksiä tulkittava siten, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten antamat urheiluvedonlyöntin järjestämisestä koskevat luvat, jotka eivät rajoitu kyseisen valtion alueelle, oikeuttavat luvan haltijan ja sen valtuuttaman kolmannen osapuolen tarjoamaan ja toteuttamaan tarjouksiaan sopimusten tekemiseksi ilman muita kansallisia lupia myös muiden jäsenvaltioiden alueella.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.12.2007) ensimmäisen kysymyksen osalta, että EY 43 artiklaa (nyk. SEUT 49 artikla) ja EY 49 artiklaa (nyk. SEUT 56 artikla) on tulkittava siten, että ne eivät estä sellaisia kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia yhtä tai useampaa rahapeliä koskevia yksinoikeuksia, jotka ovat kokonaisuutena arvioiden unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetettujen syrjimättömyyttä, yleisen etuun liittyviä pakottavia syitä, tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta koskevien edellytysten mukaisia. *Suomi* katsoi toisen kysymyksen osalta, että edellä mainittuja artikloja on tulkittava siten, että ennakkoratkaisukysymyksissä tarkoitettuna kaltaiset, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten antamat luvat eivät oikeuta luvan haltijaa ja sen valtuuttamaa kolmatta osapuolta tarjoamaan ja

toteuttamaan tarjouksiaan sopimusten tekemiseksi ilman muita kansallisia lupia muiden jäsenvaltioiden alueella, sikäli kuin sanotunlaista toimintaa ei sallita kyseisten jäsenvaltioiden arpajaisia ja rahapelejä koskevassa lainsäädännössä. Tämä kuitenkin edellyttää, että kyseinen lainsäädäntö on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetettujen edellytysten mukainen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzi* katsoi 4.3.2010 antamassaan ratkaisuehdotuksessa ensimmäisen kysymyksen osalta, että EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) ei estä valtion monopolin olemassaoloa joidenkin rahapelien (esimerkiksi urheiluvedonlyönnin) osalta, vaikka järjestäjät, joilla on kansallinen toimilupa, rohkaisevat osallistumaan näihin peleihin, jos mainostoiminta on kohtuullista ja sen tavoitteena on tosiasiallisesti rikollisuuden torjunta tai pelaamisen keskittäminen säänneltyyn ja valvottuun tarjontaan eikä valtion tulojen lisääminen. Näin on, vaikka yksityisillä palveluntarjoajilla on lupa tarjota pelejä, joihin liittyy todennäköisesti yhtä suuri tai suurempi riippuvuusvaara (kuten hevoskilpailuvedonlyönti tai raha-automaatit) edellyttäen, että yksityisiä toimijoita valvotaan tietyssä määrin ja että monopolin alaisten pelien tarjonta on vähäisempää kuin yksityisen palveluntarjoajan tarjonta voisi olla. Toisen kysymyksen osalta julkisasiamies katsoi, että EY 43 artikla (nyk. SEUT 49 artikla) ja EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) on tulkittava siten, että jäsenvaltion toimivaltaisten elinten urheiluvedonlyöntien järjestämiseen myöntämät luvat, joita ei ole rajoitettu sen kansalliselle alueelle, eivät anna luvanhaltijalle eivätkä sen valtuuttamille kolmansille osapuolille lupaa tarjota tai tehdä sopimuksia muiden jäsenvaltioiden alueella. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

2. Asia C-467/08, SGAE v. Padawan

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Kappaleiden valmistaminen yksityiseen käyttöön – Sopivan hyvityksen käsite

Asian käsittely: Direktiivin 2001/29/EY pääsäännön mukaan tekijänoikeuden haltijoilla on yksinoikeus valmistaa kappaleita teoksista. Poikkeuksena tästä jäsenvaltiot voivat säätää luonnollisille henkilöille oikeuden valmistaa kappaleita yksityiseen käyttöön edellyttäen, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen. Espanjalaisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyyntö koskee "sopivan hyvityksen" käsitteen tulkintaa. Tuomioistuimen kysymykset koskevat mm. sopivan hyvityksen tarkoitusta, sen keräämisen järjestämistä ja kysymystä siitä, voidaanko sopiva hyvitys kerätä muista kuin yksityiseen kopiointiin tarkoitetuista laitteista.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.2.2009), että 'sopivan hyvityksen' käsite on yhdenmukaistettu siten, että sitä tulkitaan koko yhteisössä itsenäisesti ja yhtenäisesti direktiivin ja kyseisen säännöksen tavoitteen valossa. Käsitettä tulisi tulkita sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan takaamista koskevan tavoitteen mukaisesti. Sopivan hyvityksen tulisi taata se, että oikeudenhaltijat saavat riittävän korvauksen suojattujen aineistojensa yksityisestä käytöstä ja siitä haitasta, joka aineistojen laillisesta yksityiskäytöstä heille aiheutuu. Tilanteessa, jossa jäsenvaltio on valinnut järjestelmän, jossa sopiva hyvitys kerätään kopiointiin käytettävistä koneista, laitteista ja tarvikkeista, on direktiivin mukaan perusteltua rajata yksinomaan ammattikäyttöön tarkoitetut koneet, laitteet ja tarvikkeet hyvitysmaksun ulkopuolelle.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Trstenjak* katsoi 11.5.2010 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että direktiivin käsite "sopiva hyvitys" on itsenäinen yhteisön oikeuden käsite, jota on tulkittava yhdenmukaisella tavalla kaikissa jäsenvaltioissa. Se on ymmärrettävä oikeudenhaltijan saamana suorituksena, joka kaikkien sallitun yksityisen kopioinnin olosuhteiden perusteella on asianmukainen korvaus suojatun teoksen käytöstä. Jos jäsenvaltio valitsee järjestelmän, jossa digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista peritään maksu, maksun periminen on perusteltua silloin, jos digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja tarvikkeita oletettavasti käytetään yksityiseen kopiointiin. Maksun soveltaminen erotuksetta yrityksiin

ja ammatinharjoittajiin, jotka hankkivat digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita ja tarvikkeita selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiskäyttöön tapahtuvaan kopiointiin, ei vastaa direktiivin käsitettä ”sopiva hyvyys”. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

3. Asia C-173/09, *Elchinov*

Ennakkoratkaisupyyntö: Asetus (EY) N:o 1408/71 — EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen vapaa liikkuvuus) — Jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyihin etuuksiin kuuluva hoito — Ennakkolupa

Asian käsittely: Bulgarianlainen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee niiden edellytysten tulkintaa, joiden täyttyessä voidaan evätä asetuksen 1408/71 mukainen ennakkolupa hakeutua hoitoon toiseen jäsenvaltioon. Tuomioistuin kysyy muun muassa, tuleeko ennakkolupa myöntää, jos on kyse hoidosta, jota ei ole saatavissa toimivaltaisessa jäsenvaltiossa ja joka on hoitomenetelmänä tehokkaampi kuin jäsenvaltiossa annettava hoito. Tuomioistuin tiedustele myös kansallisen ylemmän tuomioistuimen alemmalle tuomioistuimelle antamien ohjeiden sitovuutta tilanteessa, jossa alempi tuomioistuin olettaa näiden ohjeiden olevan ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.9.2009), että asetuksen 1408/71 mukaista ennakkolupaa ei voida evätä silloin, kun kyseessä oleva hoito kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyihin etuuksiin, jonka alueella asianomainen asuu, ja kun samanlaista tai potilaan kannalta tehokkuudeltaan samanasteista hoitoa ei voida saada ajoissa tässä jäsenvaltiossa. Velvollisuus luvan myöntämiseen edellyttää, että edellytykset täyttyvät samanaikaisesti. Lisäksi Suomi katsoi, että kansallisen tuomioistuimen ei tule ottaa huomioon sellaisia kansallisen prosessioikeuden mukaan sitovia ohjeita, joita ylempi tuomioistuin antaa sille kumotessaan sen tuomion ja palauttaessaan asian uudelleen käsiteltäväksi, jos on syytä olettaa, että nämä ohjeet ovat ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalón* katsoi 10.6.2010 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan vastaisesti, että unionin oikeus ei ole esteenä sille, että kansallisen tuomioistuimen on oikeudenkäynnissä, jossa asia on muutoksenhaun jälkeen palautettu alemman oikeusasteen tuomioistuimeen, sovellettava palauttamisen jälkeen kansallisen oikeusjärjestyksensä mukaisesti muutoksenhakumenettelyssä annetun tuomion sisältämiä ohjeita. Toissijaisesti julkisasiamies katsoi, että asetus 1408/71 ei ole esteenä esillä olevan kaltaiselle järjestelmälle, koska sen avulla voidaan objektiivisten, syrjimättömien ja etukäteen tiedossa olevien kriteerien perusteella tietää, mitkä hoidot kuuluvat tähän järjestelmään. Asetus on kuitenkin esteenä olettamalle, jonka mukaan hoito, josta säädetään kansallisessa lainsäädännössä, mutta jota ei rahoiteta budjetista, ei kuulu kyseisestä järjestelmästä korvattaviin hoitoihin. Lisäksi lupa saada hoitoa toisessa jäsenvaltiossa voidaan evätä ainoastaan, jos potilas voi saada ajoissa samanlaista tai tehokkuudeltaan samanasteista hoitoa sellaisessa laitoksessa, jonka kanssa vakuutetun sairausvakuutuskassa on tehnyt sopimuksen.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-70/10, *Scarlet v. SABAM*

Ennakkoratkaisupyyntö: Direktiivit 2000/31/EY, 2001/29/EY ja 2004/48/EY — Tekijänoikeus — Internet-yhteyden tarjoajan vastuu — Vertaisverkko-ohjelmat

Asian käsittely: Belgialaisen tuomioistuimen kysymys koskee tiivistetysti sitä, että salliiko unionin oikeus sen, että internet-yhteyden tarjoaja määrätään ottamaan käyttöön omalla kustannuksellaan ja il-

man ajallista rajoitusta suodatusjärjestelmä, jolla seurataan kaikkea sen palvelujen kautta ja erityisesti vertaisverkko-ohjelmien välityksellä kulkevaa sähköistä viestintää ja jonka avulla tunnistetaan kaikki kyseisen verkon kautta kulkevat tekijänoikeudella suojatut tiedostot ja estetään näiden tiedostojen siirto.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (26.5.2010), että unionin oikeuden mukaan jäsenvaltiot eivät saa säätää internet-yhteyden tarjoajia koskevasta velvoitteesta ottaa käyttöön yleistä verkkoliikenteen suodatusjärjestelmää. Tekijänoikeuden haltijoilla on kuitenkin oltava riittävät oikeussuojakeinot tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi. Oikeussuojakeinojen on oltava oikeudenmukaisia, tasapuolisia, tehokkaita ja oikeasuhtaisia. Lisäksi niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille.

2. Asia C-258/08, *Mehiläinen Oy*

Ennakkoratkaisupyyntö**n kohde:** Julkisia hankintoja koskeva direktiivi 2004/18/EY – Kilpailuttamisvelvollisuus – Syrjimättömyys- ja avoimuusvaatimus – Yhteisyrityksen perustaminen – Kunnan työterveyspalveluiden siirto yhteisyritykselle

Asian käsittely: Suomen markkinaoikeus kysyy, tuleeko yhteisyrityksen perustamista ja siltä tapahtuvaa kunnan työterveys- ja työhyvinvointipalvelujen hankintaa koskeva sopimuskokonaisuus kilpailuttaa sillä perusteella, että siinä on kysymys palveluhankintoja koskevasta sopimuksesta. Tähän liittyen kansallinen tuomioistuin kysyy vielä, onko asiaa arvioitaessa merkitystä annettava sopimukseen sisältyvälle siirtymäkaudelle, liikelaitoksen liikevaihdon muodostumiselle tai apportiomaisuuden luovutukselle.

Suomen kirjallisissa (8.10.2009) ja suullisissa (17.6.2010) huomautuksissa katsottiin, että perustamissopimuksen mukainen syrjinnän kielto ja siitä johtuva avoimuusvelvoite tulevat sovellettavaksi valittaessa yksityistä kumppania sopimusjärjestelyyn, jossa perustetaan yhteisyritys hoitamaan kunnan järjestämistä vastuulla olevia tehtäviä. *Suomi* katsoi, että siirtymäajan pituudella, liikevaihdon muodostumisella tai apportiomaisuudella voi olla merkitystä asiaa arvioitaessa.

3. Asia C-393/09, *Bezpečnostní softwarová asociace*

Ennakkoratkaisupyyntö**n kohde:** Direktiivin 91/250/ETY tulkinta – Tietokoneohjelman graafisen käyttöliittymän suoja

Asian käsittely: Tšekkiläinen tuomioistuin kysyy, onko tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 91/250/ETY 1 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että ilmaisu ”kaikkia tietokoneohjelman eri ilmaisumuotoja” käsittää myös tietokoneohjelman graafisen käyttöliittymän tai sen osan, kun kyse on tietokoneohjelman suojaamisesta teoksena direktiivin mukaisesti.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (13.1.2010), että direktiiviä ei ole tulkittava siten, että ilmaisu ”kaikkia tietokoneohjelman eri ilmaisumuotoja” käsittäisi myös tietokoneohjelman graafisen käyttöliittymän tai sen osan, kun kyse on tietokoneohjelman suojaamisesta teoksena direktiivin mukaisesti. Direktiivissä tarkoitettu suoja koskee yksinomaan tietokoneohjelman lähde- tai konekielistä koodia.

4. Asia C-431/09, *Airfield* ja 432/09, *Canal Digitaal*

Ennakkoratkaisupyyntö**n kohde:** Direktiivi 93/83/ETY – Tekijänoikeudet – Satelliittitelevisiopalvelut – Satelliittivälitys yleisölle

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntönsä koskien tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 93/83/ETY tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin kysyy pääpiirteissään sitä, että tarvitseeko satelliittitelevisiopalveluiden tarjoaja pääasiassa esillä olevien olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa luvan tekijänoikeudella suojatun materiaalin lähettämiseen ja kuka tästä on vastuussa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.2.2010), että direktiivin mukaan tekijänoikeuksilla suojattujen teosten satelliittivälitykselle yleisölle tulee kansallisessa lainsäädännössä edellyttää tekijän lupaa. Direktiivissä ei sen sijaan säännellä sitä, kenen on pääasiassa kyseessä olevien olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa katsottava harjoittavan satelliittivälitystä kyseisen säännöksen tarkoittamassa merkityksessä ja olevan vastuussa kyseisen luvan hankkimisesta. Tätä kysymystä on arvioitava yksinomaan jäsenvaltion kansallisen oikeuden perusteella.

5. Yhdistetyt asiat C-436/08 ja C-437/08, *Haribo ym*

Ennakkoratkaisupyyntönsä kohde: SEUT 63 artikla – Pääomien vapaa liikkuvuus – Kolmansista valtioista saatujen osinkotulojen verotus

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä koskien EU/ETA-valtioista ja toisaalta kolmansista valtioista saataviin ulkomaisiin osakeomistuksiin perustuviin osinkotuloihin sovellettavaa verokohtelua. Kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko unionin oikeuden vastaista, jos laissa ei myönnetä kolmansissa maissa sijaitsevien unionin osakkuuksista saatavien tulojen osalta vapautusta yhteisöverosta eikä hyvitystä suoritetusta yhteisöverosta, mikäli osakkuus on alle 10 prosenttia (25 prosenttia), vaikka kotimaisista osakkuuksista saadut tulot on vapautettu verosta osakkuuden suuruudesta riippumatta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.2.2010), että unionin oikeuden vastaista ei ole se, että jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä ei myönnetä vapautusta verosta kolmannessa maassa sijaitsevien unionin osakkuuksista saatavien tulojen osalta tai hyvitystä näistä tuloista maksetusta ulkomaisesta yhteisöverosta sanotun osakkuuden ollessa alle 10 prosenttia (25 prosenttia). Näin on sen estämättä, että kotimaisista osakkuuksista saadut tulot on vapautettu verosta osakkuuden suuruudesta riippumatta. Jäsenvaltio voi unionin oikeuden rajoittamatta sopia kolmannen valtion kanssa solmittavalla sopimuksella kolmannesta valtiosta saatujen osinkotulojen verotuksesta, jolloin jäsenvaltiolla on neuvotte luissa mahdollisuus saavuttaa myös jäsenvaltiosta kolmanteen valtioon maksettujen osinkojen vastavuoroinen verovapaus.

6. Asia C-462/09, *Stichting de Thuiskopie*

Ennakkoratkaisupyyntönsä kohde: Tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – 5 artiklan 2 b kohdan mukainen sopiva hyvitys

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin on pyytänyt unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua koskien tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivin 2001/29/EY tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin kysyy pääpiirteissään sitä, että esitetäänkö direktiivissä perusteet, joiden nojalla on mahdollista vastata kysymykseen siitä, ketä on kansallisessa oikeudessa pidettävä 5 artiklan 2 b kohdan b alakohdassa tarkoitettua "sopivan hyvityksen" maksamisesta vastuussa olevana henkilönä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.3.2010), että direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ”sopivan hyvityksen” käsitettä tulee tulkita siten, että varmistetaan sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja taataan oikeudenhaltijoille riittävä hyvitys suojattujen aineistojen yksityisestä käytöstä. Direktiivissä ei kuitenkaan säädetä siitä, ketä on pidettävä hyvityksen maksamisesta vastuussa olevana tahona, tai siitä, miten hyvityksen kerääminen jäsenvaltiossa järjestetään. Tämä koskee myös sellaista kaukokauppaa, jossa ostaja on sijoittautunut eri jäsenvaltioon kuin myyjä.

7. Asia C-477/09, Defossez

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Työntekijän suoja työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa – Direktiivi 80/987/ETY – Direktiivi 2002/74/EY

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö koskien työntekijän suoja työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa. Kansallinen tuomioistuin kysyy pääpiirteissään, määräytyykö jäsenvaltion rajat ylittävissä tilanteissa toimivaltainen palkkaturvajärjestelmä ja sovellettava laki direktiivin 8 a artiklan perusteella vai onko työntekijällä direktiivin 9 artikla huomioon ottaen oikeus vedota toisen jäsenvaltion laitoksen tarjoamaan edullisempaan palkkaturvaan, jos työnantaja on vakuuttanut itsensä kyseisessä järjestelmässä ja maksaa vakuutusmaksuja kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.3.2010), että toimivaltainen palkkaturvajärjestelmä ja sovellettava laki määräytyvät yksinomaan direktiivin 8 a artiklan perusteella. Direktiivin mukaan työntekijällä ei voi vaatia muun kuin toimivaltaisen järjestelmän mukaista palkkaturvaa, vaikka tämä palkkaturva olisi edullisempi ja työnantaja olisi vakuuttanut itsensä kyseisessä järjestelmässä ja maksaisi vakuutusmaksuja kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti. Direktiivin 9 artiklan tarkoituksena ei ole ohjata oikeuspaikan tai sovellettavan lain valintaa. Edellä mainittu ei estä sitä, että toimivaltaisen palkkaturvajärjestelmän maksamaa palkkaturvaa voidaan täydentää toisen jäsenvaltion palkkaturvajärjestelmän piiristä saatavalla turvalla.

8. Asia C-240/09, Lesoochranárske zoskupenie

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Århusin yleissopimus — Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus — Välitön oikeusvaikutus

Asian käsittely: Slovakialaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee Århusin yleissopimuksen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevien määräysten tulkintaa. Tuomioistuin kysyy erityisesti sitä, onko yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleella välitön oikeusvaikutus. Kyseisen määräyksen mukaan sopimuspuolten tulee varmistaa, että yleisöön kuuluvilla, jotka täyttävät mahdolliset kansallisessa lainsäädännössä asetetut vaatimukset, on mahdollisuus turvautua hallinnollisiin tai tuomioistuinmenettelyihin yksityishenkilöiden ja viranomaisten kansallisen ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa olevien toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.10.2009) ja suullisessa käsittelyssä (4.5.2010), että yhteisön oikeus ei edellytä eikä estä sitä, että kansallisessa oikeusjärjestyksessä tunnustetaan yksityisille oikeus vedota suoraan yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleeseen ennakkoratkaisupyyntöä tarkoitetun kaltaisessa tilanteessa, eli tilanteessa, jossa on kyse viranomaisten toimenpiteistä. Joka tapauksessa määräyksellä ei voida katsoa olevan yhteisön oikeudessa tarkoitettua välitöntä oikeusvaikutusta.

9. Asia C-495/09, Nokia Corporation

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Tavaramerkit - Neuvoston asetus (EY) N:o 1383/2003 (tuoteväärännösasetus) – Väärennetyt tavarat – Tulliviranomaisten toimivalta – Kauttakuljetettavat tavarat

Asian käsittely: Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö koskien neuvoston asetuksen (EY) N:o 1383/2003 (tuoteväärännösasetus) tulkintaa. Asiassa on kyse tullin oikeudesta ottaa haltuunsa väärennetyksi epäiltyjä tavaroita, joita kuljetetaan EU:n alueen kautta, kun ei ole näyttöä siitä, että tavarat kierrätetään jäsenvaltioiden markkinoille.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.3.2010), että tullin toteuttamien turvaamistoimien edellytyksenä ei ole sen toteaminen, että aineellisoikeudellista tavaramerkkioikeutta on tosiasiallisesti loukattu, tai näyttö siitä, että tavaramerkkiä tullaan loukkaamaan esimerkiksi kierrättämällä kyseiset tavarat unionin alueelle. Tuoteväärännösasetuksen mukaisten turvaamistoimien toteuttamisen kannalta on riittävää, että tulli epäilee, että tavara saattaa loukata voimassa olevaa tavaramerkkiä. Tulliviranomaisten tehtävänä tuoteväärännösten valvonnassa on pitää väärennöksiksi epäillyt tavarat hallussaan niin kauan kuin on tarpeellista, jotta voidaan ratkaista, onko kyse todella teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavasta tuotteesta.

2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee SEUT 258 artiklaan perustuvia jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan.

Euroopan komissio voi **SEUT 258 artiklan** perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan **rikkomuskanteen** yhteisöjen tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille yhteisön oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuutensa. Kanteen nostamista edeltää aina komission jäsenvaltiolle antama virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.2.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-405/09, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 — Yhteisön tullikodeksista annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 — Asianosaisen kuuleminen — Tileihin kirjaaminen jälkitullaustilanteessa — Jälkitullauksessa noudatettavat määräajat

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (20.10.2009), että Suomi on laiminlyönyt omien varojen asetuksen ja tullikodeksin mukaiset velvollisuutensa, koska se kuulee velallista jälkitullaustilanteessa ja kirjaa tullien määrän tileihin vasta sen jälkeen, kun kuuleminen on suoritettu. Tämä viivästyttää komission mukaan omien varojen toteamista ja tulouttamista.

Suomi katsoi vastineessaan (4.12.2009) ja vastaajan vastauksessaan (2.3.2010), että komission kanne tulisi hylätä. Oikeuskäytännössä on katsottu, että velallisen kuuleminen jälkitullaustilanteessa on unionin oikeuden mukaista. Tullien määrän kirjaaminen tileihin ei ole viivästynyt kuulemismenettelyn vuoksi, koska tullien lain mukainen määrä ja tullivelallinen eivät ole vielä tiedossa kuulemismenettelyn alkaessa. Näin ollen myöskään omien varojen toteamisessa ja tuloutuksessa ei ole syntynyt viivästyksiä.

2.3 VALITUSASIAT

Seuraava jakso koskee valituksia, jotka on tehty unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuihin. Kertomuskauden aikana on annettu tuomio yhdessä valitusasiassa, jossa Suomi on osapuolena (2.3.1)

Unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin voi **hakea muutosta** unionin tuomioistuimelta oikeuskysymysten osalta. Valittajina voivat olla asian kokonaan tai osittain hävinneet osapuolet ja eräin edellytyksin myös muut tahot. Samassa asiassa ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana olleet tahot ovat asian osapuolia myös valitusvaiheessa.

2.3.1 Tuomiot

1. Asia C-139/07 P, *komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau GmbH*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Valtiontukimenettelyn asiakirjat – Asiakirjojen konkreettinen ja asiakirjakohtainen tutkimisvelvollisuus

Asian käsittely: Komissio pyysi valituksellaan (8.3.2007) unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-237/02, *Technische Glaswerke*, antaman tuomion. Tuomiolla kumottiin komission päätös, jolla kantajalta evättiin oikeus tutustua tälle myönnettyjen tukien tutkintamenettelyjä koskeviin asiakirjoihin. Komissio katsoi, että tutustumisoikeus valtiontukimenettelyyn liittyviin asiakirjoihin voidaan evätä ilman asiakirjakohtaista ja konkreettista tutkimisvelvollisuutta. Komissio kiinnitti huomiota siihen, että valtiontukisääntöjen mukaan kolmansilla osapuolilla, kuten tuensaajalla, ei ole oikeutta tutustua menettelyn asiakirjoihin.

Suomi pyysi vastineissaan (12.6.2007 ja 11.1.2008) ja suullisessa käsittelyssä (16.6.2009) komission valituksen hylkäämistä. Suomi katsoi, että toimielin ei vapaudu asiakirjapyynnössä tarkoitettujen asiakirjojen konkreettisesta ja asiakirjakohtaisesta tutkimisvelvollisuudesta pelkästään sillä perusteella, että kysymys on valtiontukimenettelyyn liittyvistä asiakirjoista. Asianosaisjulkisuutta ja yleisöjulkisuutta koskevilla säännöillä on eri tavoitteet. Avoimuusasetuksen mukaisen asiakirjapyynnön käsittelyssä on noudatettava avoimuusasetuksen säännöksiä, vaikka hakijalla ei esimerkiksi tuensaajan asemansa perusteella olisikaan oikeutta tutustua menettelyn asiakirjoihin valtiontukisääntöjen nojalla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 8.9.2009 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: Unionin tuomioistuin kumosi 29.6.2010 antamallaan tuomiolla unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-237/02, *Technische Glaswerke*, antaman tuomion komission vaatimilta osin. Lisäksi

tuomioistuimien tutki TGI:n yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen ja hylkäsi sen. Unionin tuomioistuimien katsoi, että yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen katsoessaan, että komission olisi tullut tutkia pyydytetyt asiakirjat asiakirjakohtaisesti ja konkreettisesti. Tuomioistuimen olisi tullut ottaa huomioon se seikka, ettei muilla asianomaisilla kuin kyseisellä jäsenvaltiolla ole valtiontukien valvontamenettelyssä oikeutta tutustua komission asiakirja-aineistossa oleviin asiakirjoihin. Sen olisi näin ollen pitänyt hyväksyä yleinen oletus, jonka mukaan hallintomenettelyn asiakirja-aineistossa olevien asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaa lähtökohtaisesti tutkintatoimien tarkoitusten suojaa. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

2.4 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut suorat kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Joukossa on sekä muita jäsenvaltioita vastaan nostettuja rikkomuskanteita että unionin säädöksiä koskevia kumoamiskanteita. Ensimmäisessä jaksossa esitellään asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio (2.3.1 jakso), toisessa ne asiat, joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.3.2) ja kolmannessa kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat (2.3.3 jakso).

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevassa suorassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.4.1 Tuomiot

1. Asia C-246/07, *komissio vastaan Ruotsi*

Kanteen kohde: EY 10 artikla (vrt. nyk. SEU 4 artiklan 3 kohta) (lojaliteettivelvollisuus) – EY 300 artikla (nyk. SEUT 218 artikla) (sopimuksentekomenettely) – Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman yleissopimus

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (22.5.2007), että Ruotsi on rikkonut EY 10 artiklaa (nyk. SEU 4 artiklan 3 kohta) ja EY 300 artiklan (nyk. SEUT 218 artikla) 1 kohtaa esittämällä yksipuolisesti Tukholman yleissopimuksen sihteeristölle niin sanottujen PFOS-yhdisteiden lisäämistä sopimuksen liitteeseen. *Komissio* katsoo, että Ruotsi rikkoi toimillaan yhteisön kansainvälisen edustuksen yhtenäisyyden, koska Ruotsi toimi asiassa, vaikka se tiesi yhteisön puitteissa aiottavan valmistella toimenpiteitä.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (20.3.2008) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (29.4.2009) Ruotsia. *Suomi* katsoi, että kansainvälisen sopimuksen neuvottelemista yhteisön puolesta

koskevasta EY 300 artiklan (nyk. SEUT 218 artikla) 1 kohdasta ei seuraa jäsenvaltiolle velvoitteita, joita Ruotsin voitaisiin edes periaatteessa katsoa rikkoneen. Lisäksi Suomi katsoi, että tietyn kysymyksen kuulumisesta yhteisön ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan ei seuraa, että yhteisö ja jäsenvaltiot voisivat vain yhdessä päättää kyseisen toimivallan käytöstä. Suomi katsoi myös, että arvioitaessa jäsenvaltioiden toimintamahdollisuuksia kansainvälisten ympäristösopimusten puitteissa on huomioitava EY 176 artikla (nyk. SEUT 193 artikla), jonka mukaan suojatoimenpiteet, jotka on toteutettu EY 175 artiklan (nyk. SEUT 192 artikla) nojalla, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä. Suomi katsoi lisäksi, että EY 10 artiklasta (nyk. SEU 4 artiklan 3 kohta) ei seuraa jaetun toimivallan sopimuksen osapuolena olevalle jäsenvaltiolle velvollisuutta pidäytyä toimivaltansa käytöstä tilanteessa, jossa yhteisö ei ole päättänyt käyttää omaa toimivaltaansa ja jossa yhteisestä toimintalinjasta sopiminen yhteisön ja jäsenvaltioiden kesken ei ole osoittautunut mahdolliseksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Maduro* katsoi 1.10.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa Suomen kannan vastaisesti, että Ruotsi ei ole noudattanut EY 10 artiklan (nyk. SEU 4 artiklan 3 kohta) mukaisia velvoitteitaan, koska se on ehdottanut yksipuolisesti, että PFOS-yhdisteet lisätään pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevan Tukholman yleissopimuksen liitteisiin, ennen kuin yhteisön asiaa koskeva päätös tehtiin.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 20.4.2010 antamassaan tuomiossa Suomen kannan vastaisesti, että Ruotsi ei ole noudattanut EY 10 artiklan (nyk. SEU 4 artiklan 3 kohta) mukaisia velvoitteitaan, koska se on ehdottanut yksipuolisesti PFOS-yhdisteen lisäämistä Tukholman yleissopimuksen A liitteeseen. Tuomioistuin katsoi Suomen kannan mukaisesti, että EY 300 artiklan (nyk. SEUT 218 artikla) 1 kohdan rikkomista koskeva kanneperusteen osa ei ole perusteltu.

2. Asia C-38/06, komissio vastaan Portugali

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Puolustustarvikkeiden vapauttaminen tuontitulleista – EY 296 artikla (nyk. SEUT 346 artikla)

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (24.1.2006), että Portugali on rikkonut yhteisön oikeutta, koska se ei ole vahvistanut ja suorittanut komissiolle omia varoja sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tarvikkeiden ja tuotteiden tuonnin yhteydessä ja koska se ei ole maksanut niihin liittyviä viivästyskorkoja.

Suomi katsoi Portugalia tukevassa väliintulokirjelmässään (13.10.2008), että komission kanne tulisi hylätä.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 4.3.2010 antamassaan tuomiossa, että Portugali ei ole noudattanut unionin oikeutta, koska se ei ole todennut ja suorittanut komissiolle sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tarvikkeiden ja tavaroiden tuontien perusteella suoritettavia omia varoja ja koska se on kieltäytynyt maksamasta vastaavia viivästyskorkoja. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

3. Yhdistetyt asiat T-128/08 ja T-241/08, CBI ja Abisp vastaan komissio

Kanteen kohde: Valtiontuki — EY 88 artikla (nyk. SEUT 108 artikla) — Julkisten sairaaloiden rahoitusjärjestelyt

Asian käsittely: Kantajat vaativat kanteessaan (20.6.2008) unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla komissio hylkäsi kantajien tekemät kantelut valtiontuista. Komissio kieltäy-

tyi päätöksellään aloittamasta EY 88 artiklan (nyk. SEUT 108 artikla) 2 kohdan mukaista muodollista tutkintamenettelyä Belgian valtion tietyille julkisille sairaaloille myöntämien tukien osalta.

Suomi pyysi 10.9.2008 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana komissiota.

Määräys: *Unionin yleinen tuomioistuin* antoi 5.5.2010 määräyksen siitä, että asiassa ei ole tarvetta antaa tuomiota eikä päättää väliintulohakemusten hyväksymisestä. Perusteluna määräykselle oli, että komissio teki asiassa 28.10.2009 uuden päätöksen, jolloin kanteen kohteena ollut aiempi päätös menetti merkityksensä.

4. Asia C-423/08, komissio vastaan Italia

Kanteen kohde: Omien varojen asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89 – Omien varojen asetus (ETY, Euratom) N:o 1150/2000 – Yhteisön tullikoodeksista annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 – Tileihin kirjaaminen tullien jälkikannossa – Tullien jälkikannossa noudatettavat määräajat

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (24.9.2008), että Italia ei ole noudattanut yhteisön omien varojen asetuksen ja tullikoodeksin mukaisia velvoitteitaan, koska se on jättänyt noudattamatta määräaikoja, jotka koskevat jälkikäteen perittyjen yhteisön omien varojen kirjaamista tileihin, ja näin ollen maksanut ne yhteisölle myöhässä.

Suomi katsoi Italiaa tukeneessa väliintulokirjelmässään (5.6.2009) sekä asian suullisessa käsittelyssä (11.3.2010), että jälkikäteen määrättävät tullit voidaan kirjata tullikoodeksin mukaan yhteisön omien varojen tilille sekä osoittaa maksuvelvollinen vasta sen jälkeen, kun tullivelallisuudelle on annettu tilaisuus tulla kuulluksi.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 17.6.2010 antamassaan tuomiossa, että Italia ei ole noudattanut yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29.5.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1552/89 2, 6, 9, 10 ja 11 artiklan, yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 samojen artiklojen eikä yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 220 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole noudattanut määräaikoja, jotka koskevat yhteisöjen omien varojen tulouttamista jälkitullaustilanteessa, ja koska se on maksanut mainitut varat myöhässä. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

5. Asia C-28/08 P, komissio vastaan Bavarian Lager Co Ltd. ja Euroopan tietosuojavaltuutettu

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Yksityisyyden suojaa koskeva poikkeus – Henkilötietoasetus (EY) N:o 45/2001

Asian käsittely: Komissio pyysi valituksellaan (24.1.2008) unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-194/04, *Bavarian Lager*, antaman tuomion. Tuomiolla kumottiin komission päätös, jolla komissio kieltäytyi antamasta tutustuttavaksi kantajan pyytämään kokouspöytäkirjaan viiden kokousosallistujan nimen osalta. Komissio katsoi, että tuomiossa on tulkittu väärin avoimuusasetuksen mukaista yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suojaa koskevaa poikkeusta. Komission mukaan poikkeusta sovellettaessa tulisi soveltaa myös henkilötietoasetuksen säännöksiä.

Suomi katsoi *Bavarian Lageria* tukevassa väliintulokirjelmässään (26.8.2008) ja asian suullisessa käsittelyssä (16.6.2009), että komission valitus tulisi hylätä. *Suomi* katsoi, että yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suojaa koskevaa poikkeusta sovellettaessa on otettava huomioon henkilötietojen

suojaa koskevat yhteisön lainsäädännön periaatteet. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että henkilötietoja sisältävää asiakirjaa koskevaa asiakirjapyyntöä ratkaistaessa olisi sovellettava henkilötietoasetuksen mukaisia menettelysääntöjä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpstonin* 15.10.2009 antama ratkaisuehdotus oli lopputulokseltaan Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* kumosi 29.6.2010 antamallaan tuomiolla unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-194/04, *Bavarian Lager*, antaman tuomion. Unionin tuomioistuin katsoi, että silloin kun avoimuusasetukseen perustuvalla hakemuksella pyydetään oikeutta tutustua henkilötietoja sisältävään asiakirjaan, henkilötietoasetuksen säännökset tulevat kaikilta osin sovellettavaksi. Komissio on voinut perustellusti hylätä hakemuksen tutustua pöytäkirjaan, koska *Bavarian Lager* ei ole esittänyt mitään nimenomaista ja laillista tarkoitusta eikä minkäänlaisia vakuuttavia argumentteja osoittaakseen tarpeen saada kokouspöytäkirja käyttöönsä viiden kokousosallistujan nimen osalta. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

6. Asia C-211/08, komissio vastaan Espanja

Kanteen kohde: Asetus (ETY) N:o 1408/71 — EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) (palvelujen vapaa liikkuvuus) — Toisessa jäsenvaltiossa saadusta välttämättömästä hoidosta syntyneiden kulujen korvaaminen

Asian käsittely: Komissio vaatii kanteessaan (20.5.2008) unionin tuomioistuinta toteamaan, että Espanja ei ole noudattanut EY 49 artiklan (nyk. SEUT 56 artikla) mukaisia velvoitteitaan, koska se on evänyt täydentävän korvauksen sellaisista lääketieteellisistä kuluista, jotka ovat syntyneet toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvan tilapäisen oleskelun aikana saadusta välttämättömästä sairaanhoidosta. Komissio katsoo, että Espanjan järjestelmä voi rajoittaa sekä sairaanhoitopalveluiden tarjoamista että sellaisten muiden kuin sairaanhoitopalveluiden tarjoamista, jotka ovat syynä Espanjassa asuvan henkilön siirtymiseen toiseen jäsenvaltioon.

Suomi katsoi Espanjaa tukevassa väliintulokirjelmässään (17.2.2009), että Espanja on toiminut asetuksen 1408/71 mukaisesti. Siltä osin kuin komissio katsoo Espanjan lainsäädännön rajoittavan palveluiden tarjoamisen vapautta sairaanhoitopalveluiden osalta, EY 49 artikla (nyk. SEUT 56 artikla) ei ole lainkaan sovellettavissa asiaan. Henkilön liikkumisella toiseen jäsenvaltioon ja siellä vastaanotetuilla sairaanhoitopalveluilla ei ole EY 49 artiklan (nyk. SEUT 56 artikla) soveltamisen kannalta riittävää yhteyttä tilanteessa, jossa henkilö oleskelee muusta kuin lääketieteellisestä syystä toisessa jäsenvaltiossa ja oleskelun aikana ilmenee, että hänen tilansa edellyttää lääketieteellisistä syistä välttämättömiksi tulevia sairaanhoitopalveluita. Muiden kuin sairaanhoitopalveluiden osalta rajoitus vaikuttaa täysin hypoteettiselta, eikä Espanjan lainsäädäntöä voida tältä osin pitää EY 49 artiklan (nyk. SEUT 56 artikla) vastaisena.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzin* 25.2.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi komission kanteen 15.6.2010 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että täydentävän korvauksen puuttuminen toisessa jäsenvaltiossa saatavan välttämättömän ja kiireellisen hoidon tapauksissa ei rajoita sairaalahoitopalveluiden tai muiden palveluiden vapaata liikkuvuutta. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

7. Asia C-526/08, komissio vastaan Luxemburg

Kanteen kohde: Unionin tuomioistuimen perussäännön 24 artikla – *Ne bis in idem* -periaate – Oikeusvoiman periaate – Jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskeva menettely

Asian käsittely: Unionin tuomioistuin pyysi perussääntönsä 24 artiklan nojalla kaikkia jäsenvaltioita osallistumaan 2.12.2009 järjestettyyn suulliseen käsittelyyn komission Luxemburgia vastaan nostamassa rikkomusasiassa. Tuomioistuin pyysi jäsenvaltioita ottamaan kantaa Luxemburgin asiassa esiin nostamiin seikkoihin, jotka liittyivät *ne bis in idem* -periaatteen ja oikeusvoiman periaatteen tulkintaan. Luxemburg on vaatinut kanteen hylkäämistä tai tutkimatta jättämistä katsoen, että osa komission vaatimuksista olisi tullut esittää EY 228 artiklan (nyk. SEUT 260 artiklan) mukaisessa tuomion täytäntöönpanoa koskevassa rikkomusmenettelyssä eikä EY 226 artiklan (nyk. SEUT 258 artiklan) mukaisessa rikkomusmenettelyssä. Luxemburg on perustellut vaatimustaan muun muassa sillä, että se on jo aiemmin tuomittu EY 226 artiklan (nyk. SEUT 258 artiklan) mukaisessa asiassa C-266/01, *Euroopan komissio v. Luxemburg*, osin vastaavasta rikkomuksesta kuin mistä nyt esillä olevassa asiassa on kyse. Komissio kiisti Luxemburgin väitteet.

Suomi katsoi suullisissa huomautuksissaan (2.12.2009), että *ne bis in idem* -periaatteen soveltuminen jäsenyysvelvoitteiden rikkomismenettelyihin ei ole poissuljettua. Oikeusvoiman periaate sen sijaan soveltuu jäsenyysvelvoitteiden rikkomismenettelyihin. Koska perussopimuksen sanamuodon mukaisella tulkinnalla ei ole mahdollista selvittää, soveltuvatko kyseiset periaatteet jäsenyysvelvoitteiden rikkomusta koskeviin kanteisiin, soveltumista on arvioitava suhteessa kyseisten menettelyiden luonteeseen ja niiden asiayhteyteen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* totesi 28.1.2010 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että hän ei ollut vakuuttunut *ne bis in idem* -periaatteen soveltumisesta täytäntöönpanoa koskeviin seuraamuksiin, mutta piti kysymystä toissijaisena oikeusvoiman periaatteen soveltumisen vuoksi. Julkisasiamies katsoi tuomion oikeusvoimaisuuden olevan esteenä uuden kanteen tutkittavaksi ottamiselle, sikäli kuin on olemassa vaara, että unionin tuomioistuimen uusi ratkaisu on ristiriidassa aiemmassa tuomiossa esitettyjen tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevien toteamusten kanssa. Tässä yhteydessä merkityksellisiä ovat paitsi tuomiolauselman myös kyseisen tuomion perustelut.

Tuomio: Unionin tuomioistuin katsoi 29.6.2010 antamassaan tuomiossa, että asian C-266/01, *Euroopan komissio v. Luxemburg* ja nyt esillä olevan asian tosiseikat ja oikeudelliset seikat eivät ole olennaisilta osin samat. Näin ollen komissio ei ole loukannut oikeusvoiman periaatetta nostaessaan käsiteltävänä olevan kanteen. *Ne bis in idem* -periaatteen osalta tuomioistuin totesi, että siinäkin tapauksessa, että tähän periaatteeseen voitaisiin vedota esillä olevassa asiassa, sen soveltaminen on joka tapauksessa suljettu pois, koska sen ja edellä mainitun asian komissio vastaan Luxemburg tosiseikat ja oikeudelliset seikat eivät ole samat. Samasta syystä tuomioistuin katsoi, ettei ole tarpeen pohtia EY 228 artiklan (nyk. SEUT 260 artiklan) sovellettavuutta. Komission kanne voitiin siten ottaa tutkittavaksi.

2.4.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-13/07, komissio vastaan neuvosto

Kanteen kohde: Neuvoston ja jäsenvaltioiden päätös yhteisön ja jäsenvaltioiden Maailman kauppajärjestön (WTO) yleisneuvostossa vahvistettavasta kannasta koskien Vietnamin liittymistä WTO:hon – EY 133 artikla (nyk. SEUT 207 artikla) (yhteinen kauppapolitiikka) – Toimivalta

Asian käsittely: *Komissio* vaatii kanteessaan (18.1.2007) unionin tuomioistuinta kumoamaan neuvoston ja jäsenvaltioiden päätöksen yhteisön ja jäsenvaltioiden WTO:n yleisneuvostossa vahvistettavasta kannasta koskien Vietnamin liittymistä WTO:hon. Päätös tulisi kumota siltä osin kuin sen oikeudellisena perustana on jaettava toimivaltaa koskeva EY 133 artiklan (nyk. SEUT 207 artikla) 6 kohta.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (27.9.2007) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (3.2.2009) neuvostoa ja vaati tuomioistuinta jättämään kanteen tutkimatta siltä osin kuin se koskee neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöstä ja joka tapauksessa hylkäämään kanteen perusteettomana. *Suomi* katsoi, että riidanalaisen neuvoston päätöksen on tullut perustua kaikkia niitä kysymyksiä koskeville oikeudellisille perustoille, joita yhteisön ja Vietnamin väliset WTO:n sopimuskokonaisuudesta johtuvat sitoumukset koskevat. WTO:n sopimuskokonaisuuteen sisältyy määräyksiä, joissa ylitetään EY 133 artiklan (nyk. SEUT 207 artikla) 6 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettulla tavalla yhteisön sisäinen toimivalta. Lisäksi ainakin GATS:iin sisältyviin yhteisön ja Vietnamin sidontalistoihin sisältyy EY 133 artiklan (nyk. SEUT 207 artikla) 6 kohdan toisessa alakohdassa mainittuja aloja koskevia sitoumuksia.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* katsoi 26.3.2009 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että kanne tulisi jättää tutkimatta siltä osin kuin se koskee neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden edustajien tekemää päätöstä. Muilta osin kanne tulisi hylätä perusteettomana. Ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

Kanteen peruuttaminen: *Komissio* on 20.4.2010 peruuttanut kanteen.

2.4.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia T-347/09 Saksa vastaan komissio

Kanteen kohde: *Komission* päätös – Luonnonsuojelujärjestöjen tukeminen – Valtiontuki – Yleistä taloudellista etua koskevat palvelut (SGEI) – Altmark-kriteerit

Asian käsittely: Saksa on nostanut 31.8.2009 unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaatii tuomioistuinta kumoamaan *komission* päätöksen, jossa *komissio* katsoi, että Saksan ilmoittama luonnonsuojeluohjelma sisältää valtiontukea. *Komissio* katsoi päätöksessään, että toimenpideohjelmassa tarkoitettut luonnonsuojelujärjestöt voidaan joissain tapauksissa katsoa ”yrityksiksi” ja että kyseiset toimenpiteet tuottavat järjestöille taloudellista etua. *Komission* mukaan ilmoitetut toimenpiteet eivät myöskään täytä kaikkia unionin tuomioistuimen asiassa C-280/00, *Altmark*, antamassa tuomiossa mainittuja kriteerejä. *Komissio* katsoi, että toimenpiteet ovat kuitenkin EY 86 artiklan (SEUT 106 artikla) mukaan yhteismarkkinoille soveltuvia.

Saksa vaatii kanteessaan tuomioistuinta kumoamaan päätöksen siltä osin, kun siinä luokitellaan ilmoitetut toimenpiteet valtiontueksi. Saksa katsoo muun muassa, että tukiohjelman kohteena olevia luonnonsuojelujärjestöjä ei voida pitää valtiontukia koskevissa säännöissä tarkoitettuina ”yrityksinä”. Päätös on Saksan mukaan virheellinen myös siltä osin kuin siinä katsotaan, että ilmoitetut toimenpiteet tuottavat taloudellista etua järjestöille ja että kaikki em. *Altmark*-tuomiossa asetetut kriteerit eivät täyty. Lisäksi Saksa katsoo *komission* laiminlyöneen perusteluvelvollisuutensa.

Suomi, joka tukee Saksan vaatimusta *komission* päätöksen kumoamisesta, katsoi väliintulokirjelmässään (13.4.2010), että kanne tulee ottaa tutkittavaksi. Päätöksen kohteena olevia organisaatioita ei tule luokitella yrityksiksi erityisesti, koska ne eivät tavoittele voittoa ja koska luonnonsuojelu ei yleiseltä luonteeltaan ole taloudellista. *Altmark*-kriteerejä tulee tulkita kunkin tapauksen erityispiirteiden valossa. Riidanalaisen päätöksen perustelut ovat epä johdonmukaiset, koska *komission* olisi tuen hyväksyttävyy-

den tueksi esittämillään perusteilla pitänyt tulla siihen johtopäätökseen, että kyse ei ole lainkaan valtiontuesta.

2. Asia T-436/09, *Dufour vastaan Euroopan keskuspankki*

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – EKP:n päätös EKP/2004/3 – asiakirjan määritelmä – sähköiset tietokannat

Asian käsittely: Julien Dufour on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa Euroopan keskuspankia vastaan kanteen, jossa hän vaatii, että tuomioistuin kumoaa EKP:n tekemän päätöksen siltä osin kun siinä evätään kantajalta oikeus tutustua EKP:n sähköisiin tietokantoihin. EKP on perustellut kielteistä päätöstään sillä, etteivät hakijan pyytämät tietokannassa olevat tiedot muodosta asiakirjaa EKP:n asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi tekemän päätöksen EKP/2004/3 3 a artiklassa tarkoitetulla tavalla.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (3.6.2010) kantajaa. Suomi katsoi ensinnä, että EKP oli tulkinnut asiakirjan käsitettä liian suppeasti. EKP:n päätöksen asiakirjan määritelmä vastaa täysin avoimuusasetuksen vastaavaa määritelmää ja näin ollen käsitteitä tulee tulkita yhdenmukaisesti. Suomi katsoi, ettei asiakirjan käsite edellytä asiakirjan olemassaoloa itsenäisenä tiedostona tietokannassa; tiedonsaantioikeus ulottuu mihin tahansa hakuavaimen perusteella ilman uusia ohjelmointitoimia muodostettavissa olevaan tallenteeseen riippumatta siitä, käyttääkö viranomainen samanlaista hakua toiminnassaan. Suomi katsoi toiseksi, että EKP:n olisi tullut yksilöidä pyydettyt asiakirjat siltä osin kuin ne täyttivät asiakirjan määritelmän ja soveltaa niihin em. päätöksen säännöksiä soveltuvin osin. Kolmanneksi Suomi toteasi, että vastaaja on riidanalaisessa päätöksessään rikkonut EY 253 (nykyisin SEUT 296) artiklassa tarkoitettua perusteluvelvollisuutta.

4. Asia C-458/09 P, *Italia vastaan komissio*

Kanteen kohde: Valtiontuki - Verojärjestelmän valikoivuus - Jäsenvaltioiden veroautonomia

Asian käsittely: Italian tekemä valitus (20.11.2009) koskee unionin yleisen tuomioistuimen 4.9.2009 asiassa T-211/05 antamaa tuomiota, jolla se hylkäsi Italian nostaman kanteen komission 16.3.2005 tekemän valtiontukipäätöksen kumoamiseksi. Komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessään, että Italiassa käytössä ollut väliaikainen verokannustinjärjestelmä, jota sovellettiin yhtiöihin, jotka listautuvat säännellyille eurooppalaisille markkinoille tietyinä ajanjaksona, oli sääntöjenvastaista ja yhteismarkkinoille soveltumatonta valtiontukea. Asiassa on kyse erityisesti siitä, voidaanko kyseistä verojärjestelmää pitää valtiontukisäännöissä tarkoitetulla tavalla valikoivana toimenpiteenä.

Suomi pyysi 8.3.2010 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana valittajana olevaa Italiaa.

5. Asia C-38/10, *komissio vastaan Portugali*

Kanteen kohde: Sijoittautumisvapaus - Välitön verotus - Toteutumattomat arvonlisät - Yrityksen kotipaikan siirtäminen

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan, että Portugali rikkoo SEUT 49 artiklassa määriteltyä sijoittautumisoikeutta lainsäädännöllään, jonka mukaan yhtiön toteutumattomat arvonlisät tulevat verotettavaksi, jos se siirtää kotipaikkansa ja tosiasiallisen hallintonsa toiseen jäsenvaltioon, kun taas vastaavat liiketoimet Portugalin alueella eivät aiheuta veroseuraamuksia.

Suomi pyysi 17.5.2010 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana vastaajana olevaa Portugalia.

2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan perustuvat unionin tuomioistuimelle esitetyt suunnitellun kansainvälisen sopimuksen yhteisön oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt. Kertomuskaudella Suomi on osallistunut yhden lausuntopyynnön käsittelyn suulliseen vaiheeseen. Lausuntopyynnöt ovat melko harvinaisia.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää yhteisön tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa yhteisön oikeuden kanssa. Jos lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu.

1. Lausuntopyyntö 1/09, *sopimus Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimesta*

Lausuntopyynnön kohde: sopimus Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimesta – Yhdenmukaisuus perustamissopimuksen kanssa – Yhteisön toimivalta – Asianmukainen oikeusperusta

Asian käsittely: Neuvosto pyrkii lausuntopyynnöllään selvittämään, onko suunniteltu sopimus yhdistetyn patenttioikeudenkäyntijärjestelmän perustamisesta (tällä hetkellä nimetty Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimeksi) sopusoinnussa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.9.2009) ja suullisessa käsittelyssä (18.5.2010), että suunnitellulla sopimuksella ei vääristetä unionin tuomioistuimen toimivaltuuksia sellaisena kuin on määritelty EY 220 (korvattu nyk. SEU 19 artiklalla) ja sitä seuraavissa artikloissa, eikä sopimus ole tältä osin ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa. Sopimukseen sisältyvät sopimuksen ja yhteisön oikeuden sääntöjen yhdenmukaista tulkintaa koskevat menettelyt eivät myöskään johda siihen, että yhteisö ja sen toimitukset olisivat sidottuja yhteisön oikeuden tiettyyn tulkintaan käyttäessään sisäisiä toimivaltuuksiaan, eikä sopimus tässä suhteessa ole ristiriidassa yhteisön perustamissopimuksen kanssa.

Suomi katsoi edelleen, että siltä osin kuin suunnitellun sopimuksen tarkoituksena ja sisältönä on eurooppapatenttia koskevan kansainvälisen lainkäyttö- tai tuomioistuinjärjestelmän perustaminen, yhteisön perustamissopimus ei perusta yhteisölle toimivaltaa kyseisin sopimuksen tekemiseen, vaan kyseisen sopimuksen tekeminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Siltä osin kuin suunnitellun sopimuksen tarkoituksena ja sisältönä on yhteisöpatenttia koskevan kansainvälisen lainkäyttö- tai tuomioistuinjärjestelmän perustaminen, sopimuksen tekeminen yhteisön puolesta tulee Suomen näkemyksen mukaan perustaa EY 229a (nyk. SEUT 262) ja 308 artiklaan (nyk. SEUT 352 artikla).

Päätelmänään Suomi katsoi, että suunniteltu sopimus yhdistetyn patenttioikeudenkäyntijärjestelmän perustamisesta on sopusoinnussa perustamissopimuksen määräysten kanssa.

Suullisessa käsittelyssä (18.5.2010) Suomi katsoi, että lausuntopyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi. Suomi katsoi, että SEUT 118 artiklan voimaantulo poistaa tarpeen nojautua sopimuksen tekemistä unionin puolesta koskevan päätöksen oikeudellisena perustana SEUT 352 artiklaan (ent. EY 308 artiklaan).

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa käydään läpi ne EY 226 artiklaan tai SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen (3.1 jakso) tai perusteltuun lausuntoon (3.2 jakso). Lisäksi käydään läpi komission EY 228 artiklan tai SEUT 260 artiklan 2 kohdan perusteella käynnistämät tuomion täytäntöönpanoa koskevat rikkomusmenettelyt (jakso 3.3).

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomusasiassa antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa EY 228 mukainen menettely jakautui virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheeseen. Uuden SEUT 260 artiklan mukaisessa menettelyssä komission ei tarvitse enää antaa perusteltua lausuntoa, vaan se voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi suoraan virallisen huomautuksen vaiheen jälkeen.

Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön ajoissa, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**. Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

3.1 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET

1. Virallinen huomautus 29.1.2010 (2009/2305); *Yhdyskuntajätevesien puhdistaminen*

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täyttänyt yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin 91/271/ETY mukaisia velvollisuuksiaan. Komission mukaan direktiivin vaatimukset eivät Suomen vuoden 2005 osalta toimittamien tietojen perusteella täyttyneet viidentoista 2000 – 10 000 asukasvas-tineluvun (avl) taajaman ja yhdentoista yli 10 000 avl:n taajaman osalta. Komissio pyytää toimittamaan tiedot yhdyskuntajätevesien käsittelyn tämänhetkisestä tilanteesta kyseisissä 26 taajamassa virallisen huomautuksen liitteenä olevalla vakiolomakkeella.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (25.3.2010), että viimeisimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella kaikkien muiden paitsi Anjalankosken ja Kokkolan taajamien yhdyskuntajätevesien käsittely on täyttänyt direktiivin vaatimukset. Lisäksi Ivalon laitoksessa tarkkailunäytteiden määrä ei ole vastannut direktiivin vaatimuksia. Komissiolle toimitettiin kaikkien 26 taajaman osalta pyydetty tiedot jätevesien käsittelyn tämänhetkisestä tilanteesta.

2. Virallinen huomautus 5.5.2010 (2010/4017); *Saimaannorpan suojelu*

Komission mukaan Suomi ei ole toteuttanut riittäviä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että saimaannorpaa ei merkittävässä määrin häiritä ja että sivusaaliskuolemilla ei olisi merkittävää kielteistä vaikutusta lajiin. Lisäksi komissio katsoo, että Suomi ei ole toteuttanut riittäviä toimenpiteitä saimaannorpan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelemiseksi. Tällä perusteella komissio katsoo, että Suomi on jättänyt täyttämättä luontodirektiivin 92/43/ETY 6 ja 12 artiklan mukaiset velvollisuutensa.

Suomen vastauksessa (24.6.2010) kiistettiin komission väitteet luontodirektiivin mukaisten velvollisuuksien rikkomisesta. Suomi katsoi, että lakiin ja vapaaehtoiisiin kalastusrajoitus sopimuksiin perustuvat kalastusrajoitukset takaavat sen, että saimaannorppaa ei merkittävässä määrin häiritä ja että kalastuksesta johtuvilla sivusaaliskuolemilla ei ole merkittävää kielteistä vaikutusta lajiin. Lisäksi Suomi on ottanut käyttöön saimaannorppaa koskevan tiukan suojelujärjestelmän sekä kieltänyt lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentämisen.

3. Virallinen huomautus 26.11.2009 (2009/0504-0506); *kolmen direktiivin täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivinen 2008/47/EY, 2008/100/EY ja 2009/9/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (22.1.2010) kerrottiin, että direktiivi 2009/9/EY täytäntöönpano on ilmoitettu komissiolle. Direktiivien 2008/47/EY ja 2008/100/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

4. Virallinen huomautus 28.1.2010 (2010/0080-0089); *kymmenen direktiivin täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivinen 2007/60/EY, 2006/123/EY, 2007/59/EY, 2007/64/EY, 2007/65/EY, 2007/66/EY, 2009/3/EY, 2009/4/EY, 2009/5/EY ja 2009/29/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (23.3.2010) kerrottiin, että direktiivit 2006/123/EY, 2007/59/EY, 2009/3/EY, 2009/4/EY, 2009/5/EY ja 2009/29/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien

2007/60/EY, 2007/64/EY, 2007/65/EY ja 2007/66/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

5. Virallinen huomautus 25.3.2010 (2010/0231-0234); neljän direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2008/9/EY, 2008/101/EY, 2008/118/EY ja 2009/10/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (20.5.2010) kerrottiin, että direktiivit 2008/9/EY ja 2008/118/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2008/101/EY ja 2009/10/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

3.2 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

1. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2008/2143); ALV-ryhmärekisteröinti

Komission mukaan Suomen arvonlisäverosäännöt ovat alv-direktiivin 2006/112/EY 9 ja 11 artiklan vastaisia ensinnä, koska niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen direktiivin 11 artiklassa tarkoitettuun verovelvollisuusryhmään ja toiseksi, koska niissä rajoitetaan kyseinen ryhmärekisteröintijärjestelmä koskemaan ainoastaan rahoitus- ja vakuutuspalvelujen tarjoajia.

Suomi kiisti vastauksessaan (19.1.2010) komission väitteet. Vastauksessa katsottiin ensinnä, että direktiivin 11 artiklassa ei edellytetä verovelvollisuusryhmään kuuluvien henkilöiden olevan verovelvollisia, joten verovelvollisuusryhmään voi kuulua myös muita kuin verovelvollisia. Toiseksi Suomen vastauksessa todettiin, että ryhmärekisteröinnin osittainen käyttöönotto siten, että se koskee vain rahoitus- ja vakuutusala, on verovelvollisuusedirektiivin mukaista. Alv-direktiivin 11 artiklan sanamuodosta tai tarkoituksesta ei direktiivin systematiikan valossa seuraa, että ryhmärekisteröinti olisi mahdollinen vain, jos se otetaan käyttöön kaikilla toimialoilla. Poikkeuksen soveltamisen rajoittaminen rahoitus- ja vakuutusosalalle ei myöskään ole verotuksen neutraalisuusperiaatteen vastaista. Suomen näkemyksen mukaan jäsenvaltiolla on katsottava olevan mahdollisuus määritellä tarkemmin ryhmärekisteröinnin soveltamisala etenkin, kun verotuksen neutraalisuutta ei vaaranneta.

2. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2008/0532); direktiivin 2006/23/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole toteuttanut kaikkia direktiivin 2006/23/EY täytäntöönpanoon liittyviä toimenpiteitä.

Suomen vastauksessa (22.1.2010) kerrottiin, että Suomi on täydentänyt täytäntöönpanoaan ja direktiivi on nyt kokonaisuudessaan pantu asianmukaisesti täytäntöön Suomessa.

3. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2009/0166); direktiivin 2006/118/EY täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2006/118/EY täytäntöönpanosta Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (22.1.2010) kerrottiin, että direktiivin täytäntöönpano Ahvenanmaalla on ilmoitettu komissiolle.

4. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2009/0249); direktiivin 2004/8/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole toteuttanut kaikkia direktiivin 2004/8/EY täytäntöönpanoon liittyviä toimenpiteitä.

Suomen vastauksessa (22.1.2010) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5. Perusteltu lausunto 29.1.2010 (2009/0046); direktiivin 2007/47/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2007/47/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (23.3.2010) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

6. Perusteltu lausunto 29.1.2010 (2009/0348); direktiivin 2007/2/EY täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2007/2/EY täytäntöönpanosta Ahvenanmaalla.

Suomen vastauksessa (23.3.2010) todettiin direktiivin täytäntöönpano olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3.3 EY 228 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

1. Perusteltu lausunto 23.11.2009 (2007/0759); tuomion C-328/08 täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Komission mukaan unionin tuomioistuimen 22.12.2008 antamaa tuomiota C-328/08 ei ole täytäntöön pantu Ahvenanmaan maakunnan osalta.

Suomen vastauksessa (14.1.2010) todettiin, että tuomio on pantu täytäntöön 1.1.2010 voimaan tulleilla maakuntalakien muutoksilla, joista on tehty täytäntöönpanoilmoitus komissiolle.

4 VALTIONTUET

Jos komissio toteaa alustavan valtiontukia koskevan tutkimuksen jälkeen, että tietyn toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on epäilyjä, se tekee päätöksen SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisen **muodollisen tutkintamenettelyn** aloittamisesta. Asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia pyydetään esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa. Muodollinen tutkintamenettely päätetään päätöksellä. Jos asianomainen jäsenvaltio ei noudata ehdollisia tai kielteisiä päätöksiä, komissio voi saattaa asian suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

1. Komission muodollisen tutkintamenettelyn avaamista koskeva päätös valtioneuvoston C 9/2010, Pellon luovutusvoiton määräaikainen verovapaus

Komissio päätti 24.3.2010 avata muodollisen tutkintamenettelyn koskien Suomen 13.7.2009 tekemää tuki-ilmoitusta, joka koski pellon luovutusvoiton määräaikaista verovapautta. *Komissio* arvioi päätöksessään alustavasti, että verovapaus näyttäisi täyttävän valtioneuvoston tunnusmerkistön, jolloin sen hyväksyttävyydelle tulisi olla nimenomainen peruste.

Muodollisen tutkintamenettelyn alkamisen jälkeen Suomessa päätettiin luopua verovapauden myöntämisestä. *Komissiolle* ilmoitettiin 27.4.2010 verovapauden täytäntöönpanosta luopumisesta. Kirjeessään 20.5.2010 *Suomi* katsoi, että koska tukea ei panna täytäntöön, muodollisen tutkintamenettelyn jatkaminen ei ole enää tarpeen.

2. Komission muodollisen tutkintamenettelyn laajentamista koskeva päätös valtioneuvoston C 12/2009, Järvi-Suomen Portti

Komissio päätti 15.12.2009 laajentaa 8.4.2009 aloittamaansa muodollista tutkintamenettelyä koskien Järvi-Suomen Portin hyväksi mahdollisesti toteutettuja tukitoimenpiteitä. Menettelyn laajennus koskee useita Mikkelin kaupungin toimenpiteitä ja Finnvera Oyj:n myöntämiä lainoja ja takauksia.

Suomi katsoi huomautuksissaan (12.2.2010), että Mikkelin kaupungin toteuttamiin toimenpiteisiin ei joko sisälly lainkaan valtioneuvoston tukea tai että ne ovat hyväksyttävää alueellista investointitukea. Finnvera Oyj:n lainat ja takaukset perustuvat joko komission hyväksymiin tukiohjelmiin tai komission antamiin tiedonantoihin, joissa määritellään, milloin takaukseen tai lainaan ei sisälly tukielementtiä.

5 NOTIFIKAATIOT

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan yhteisön direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) valtakunnan osalta 77 ja Ahvenanmaan osalta 45.